

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Hallands län

Juni 2019

Ett samarbete mellan:

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Innehåll

Om småföretagsbarometern	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Hallands län	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Hallands län	5
<i>Näringslivet i Hallands län</i>	5
Småföretagsbarometern – Hallands län.....	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	9
<i>Orderingång</i>	10
<i>Tackat nej till order</i>	11
<i>Omsättning</i>	12
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	13
<i>Företagens prisförväntningar</i>	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser	17

Om småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Hallands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Halland är fortsatt positiv och tillväxttakten har ökat under året som passerat. Utfallet av konjunkturutvecklingen blev dock lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. I likhet med riksgenomsnittet förväntar sig företagen i Hallands län att konjunkturindikatorn ska öka under de kommande tolv månaderna.
- **Sysselsättningstillväxten** har mattats av i Halland under de senaste tolv månaderna. Tillväxten är dock fortsatt på en positiv nivå med fler företag som har utökat sin personalstyrka än företag som har minskat antalet anställda. Företagen förväntar sig en ökad tillväxttakt i sysselsättningen under de kommande tolv månaderna.
- **Orderingångens** tillväxttakt har ökat sedan fjolårets rapport och Hallands län har haft en starkare utveckling jämfört med riksgenomsnittet. Tillväxttakten har dessutom varit högre än vad företagen förväntade sig i fjol. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska öka marginellt.
- **Omsättningstillväxten** i Hallands län har ökat under året som gått. Länet ligger i nivå med riksgenomsnittet som dock haft en vikande tillväxttakt i år. Förväntningarna inför det kommande året är mycket optimistiska bland företagen som tror på en fortsatt ökad omsättningstillväxt.
- **Lönsamhetstillväxten** i företagen i Hallands län har minskat sedan i fjol och företagen i länet har haft en lägre tillväxttakt än riksgenomsnittet under det senaste året. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är en kraftigt tilltagande lönsamhetstillväxt.
- Företagen i Hallands län upplever mycket goda möjligheter att expandera och växa. Hela 73 procent av företagen i länet säger att de har **goda utsikter att expandera** på sikt.
- Det främsta **tillväxthindret** hos småföretagen i Hallands län är svårigheterna att hitta lämplig arbetskraft. Även tidigare mätningar bekräftar att detta utgör ett betydande hinder för företagets tillväxt. Även höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens upplevs som ett stort problem.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Hallands län

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. Företagens högt ställda förväntningar har alltså inte införlivats under året, vilket också förklarar varför företagen nu ytterligare reviderat ned förväntningarna inför de kommande tolv månaderna. Det är framför allt sysselsättningen som ökat långsammare än förväntat. Även orderingång och omsättning har utvecklats svagare. En trolig förklaring till att tillväxttakten avtagit under året är, liksom tidigare år, att många småföretag redan har nått sina kapacitetstak. Svårigheter att hitta personal med rätt kompetens och höga kostnader för att ha anställda är exempel på utmaningar som gör det svårt för företag att expandera och att på kort tid anpassa och förändra produktionstakten.

Det är andra året i rad som konjunkturindikatorn minskar och den är nu på lägsta nivån sedan 2013, det vill säga efterdyningarna av eurokrisen. Småföretagen upplever trots det en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

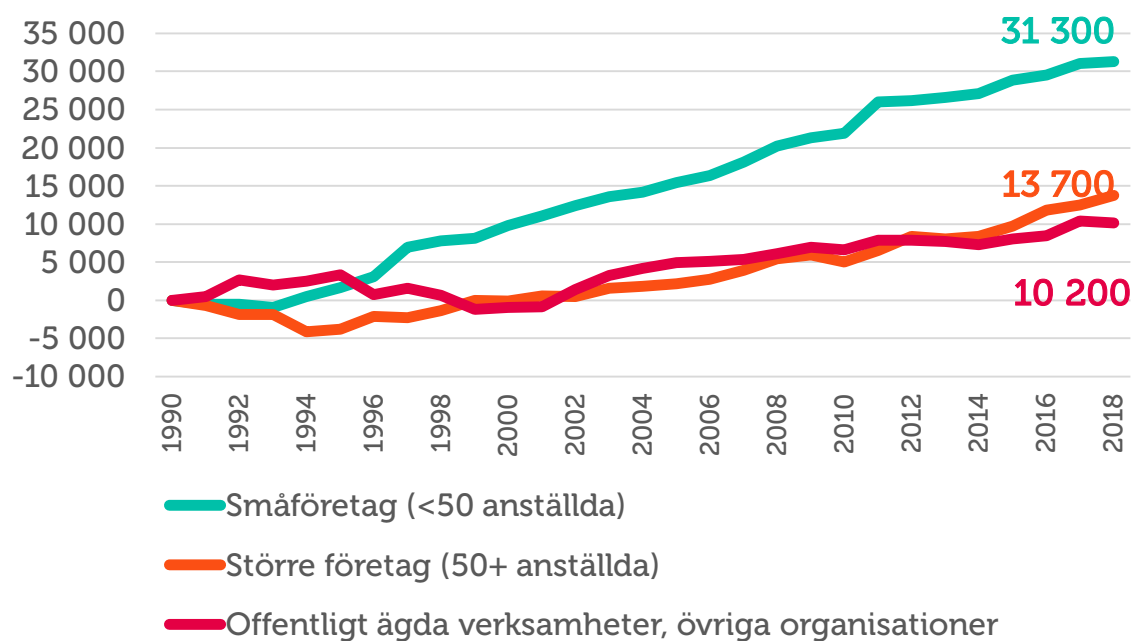
Näringslivet i Hallands län

Det halländska näringslivet kännetecknas av det stora antalet små- och medelstora företag. Genom sitt geografiska läge är Halland ett attraktivt etableringsområde för företag och placeringen utmed västkusten mellan Göteborg och Öresundsregionen är gynnsam för exporterande företag. Nyföretagandet i länet är starkt och nystartsfrekvensen i Halland är relativt sett hög. Näringslivsstrukturen gör emellertid också att konjunkturen i länet blir relativt påverkad av internationella faktorer som valutapriser och utvecklingen av exportefterfrågan.

Under det senaste året har utvecklingen varit mycket positiv men det goda konjunkturläget ser ut att mattas av. Till viss del är detta en följd av politisk och ekonomisk oro i vår omvärld, men också på demografi- och näringslivsstrukturen i länet.

Den lokala näringslivspolitikerna måste fortsatt verka för att få fler nya företag att etablera sig i regionen. Det förutsätter ett brett samarbete med näringsliv, regionsföreträdare och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är avgörande för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättnings-tillväxten i Hallands län. Även om antalet sysselsatta också har vuxit marginellt i den offentliga sektorn.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Halland län sedan 1990 (källa: SCB)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Hallands län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

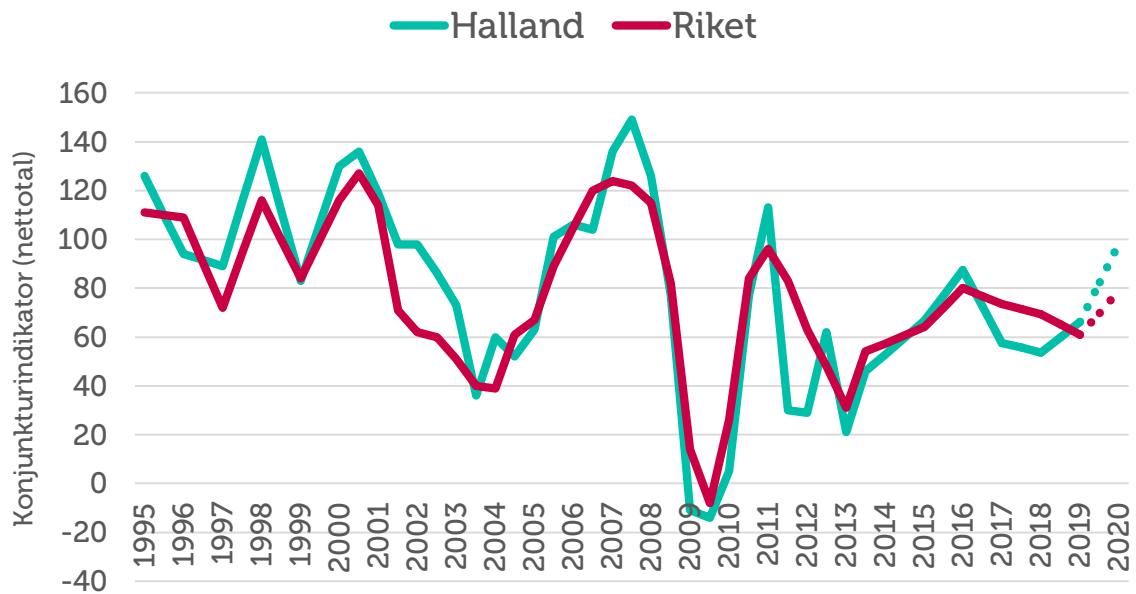
Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

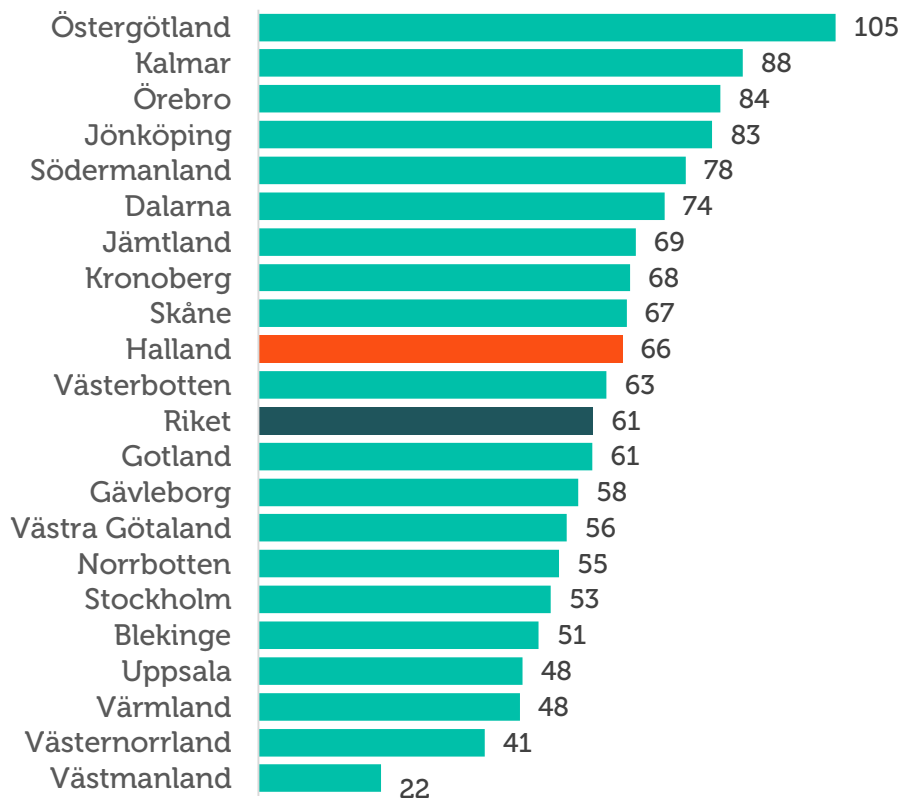
Utvecklingen inom sysselsättning, orderingång och omsättning bland småföretagen i Hallands läns kommer redovisas för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. I årets Småföretagsbarometer har länets konjunkturindikator ökat jämfört med i fjol och det sammanvägda nettotalet för länets konjunktur är nu 66. Detta placerar länet över riksgenomsnittet som i årets mätning är ett nettotal på 61. Trots en ökad tillväxttakt blev den sammanlagda konjunkturindikatorn inte så hög som företagen förväntade sig i fjolårets rapport, då företagen trodde på en ökad konjunkturutveckling till ett nettotal på 79.

Företagens prognos för det kommande året är att tillväxttakten i länet ska fortsätta att öka till en nivå om nettotalet 98.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Hallands län och riket 1995-2019

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2019

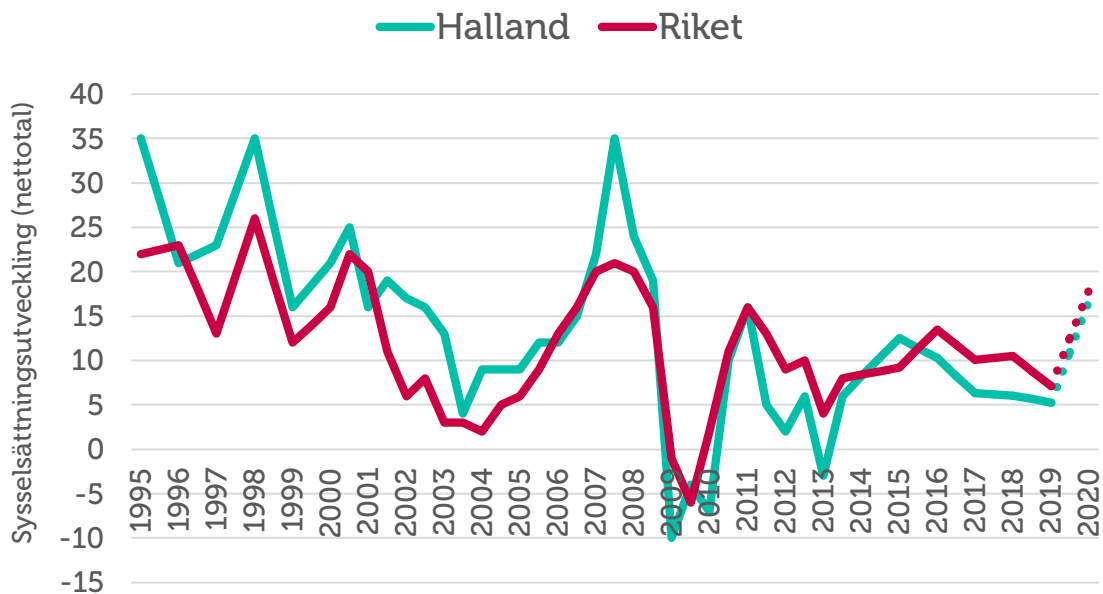
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten är fortsatt positiv men takten i Hallands län har mattats av under det senaste året, precis som för riksgenomsnittet. I länet uppger 14 procent av företagen att de ökat sin personalstyrka under det senaste året medan 9 procent uppger att de har minskat den, vilket ger ett sammanvägt nettotal som är 5. I riket som helhet svarar 18 procent av företagen att personalstyrkan har ökat och elva procent att den har minskat, vilket ger ett riksgenomsnitt på nettotalet 7.

Företagens prognos för 2020 är en mer positiv syn på sysselsättningstillväxten framöver där tillväxttakten förväntas öka till ett nettotal på 17 under de kommande tolv månaderna.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Hallands län och riket 1995-2019

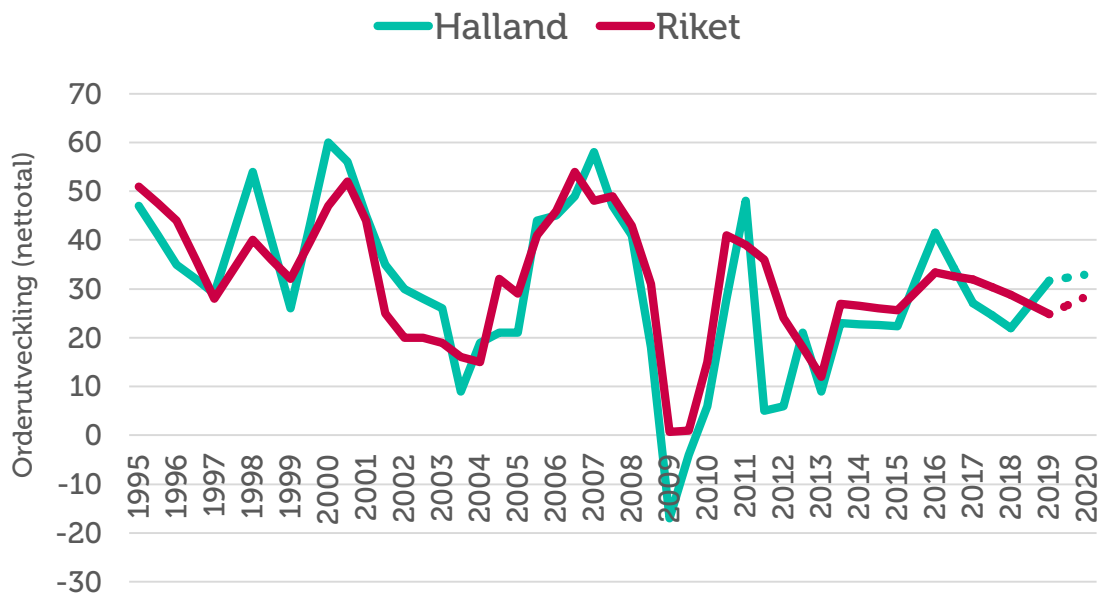
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingången för Hallands småföretag har återhämtat sig efter två års nedgång i tillväxttakten, se figur 5. Av Hallands företag har 42 procent sett en ökad orderingång samtidigt som tio procent uppger att den minskat de senaste tolv månaderna. Detta resulterar i ett netttotal på 32, vilket ska jämföras med fjolårets netttotal 22. Årets utveckling i orderingången är således en högre tillväxttakt än vad företagen förväntade sig i fjol. Länets ökade tillväxttakt under året som gått placerar länet över riksgenomsnittets netttotal 25.

I figuren nedan ser vi historiskt att länets utveckling legat i linje med riksgenomsnittet och likt företagen i Sverige som helhet förväntar sig Hallands företag en försiktig ökning i orderingången under de kommande tolv månaderna.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Hallands län och riket 1995-2019

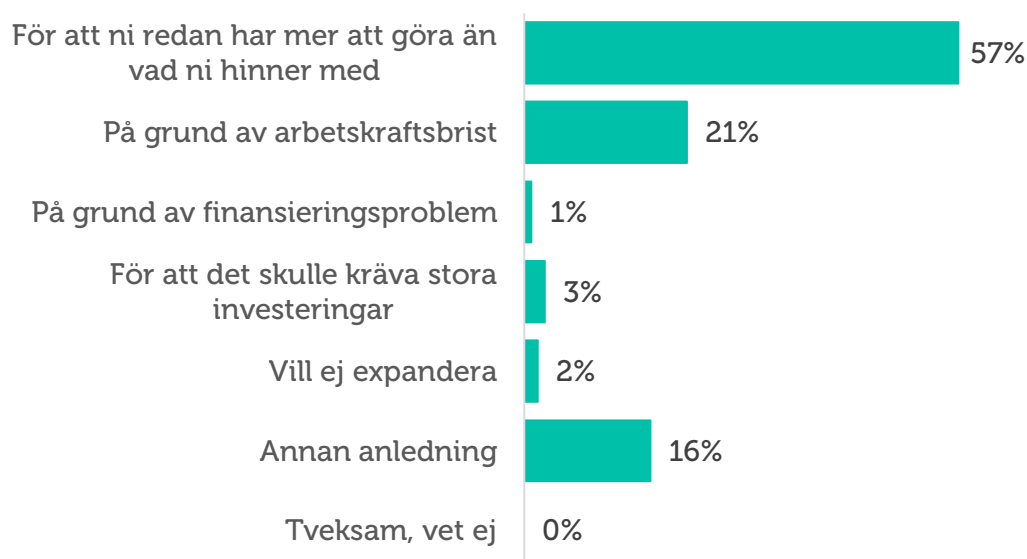

Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om finansiering till nödvändiga investeringar eller personal saknas, kan många företag behöva tacka nej till order.

Andelen företag som tvingats tacka nej till order i Hallands län är 31 procent. Det är andra året i rad som denna andel har minskat och det är lägre än riksgenomsnittets 41 procent. Av de som tackat nej till order uppger 57 procent att den främsta anledningen till detta är för att de redan har mer att göra än vad de hinner med. Motsvarande andel i fjol var 45 procent. Även arbetskraftsbrist och annan anledning anges av många, 21 respektive 16 procent, som främsta anledning. Alternativet ”annan anledning” kan exempelvis handla om att det inte är tillräcklig lönsamhet i uppdraget eller att det finns brist på råvara eller material hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Tackat nej till order

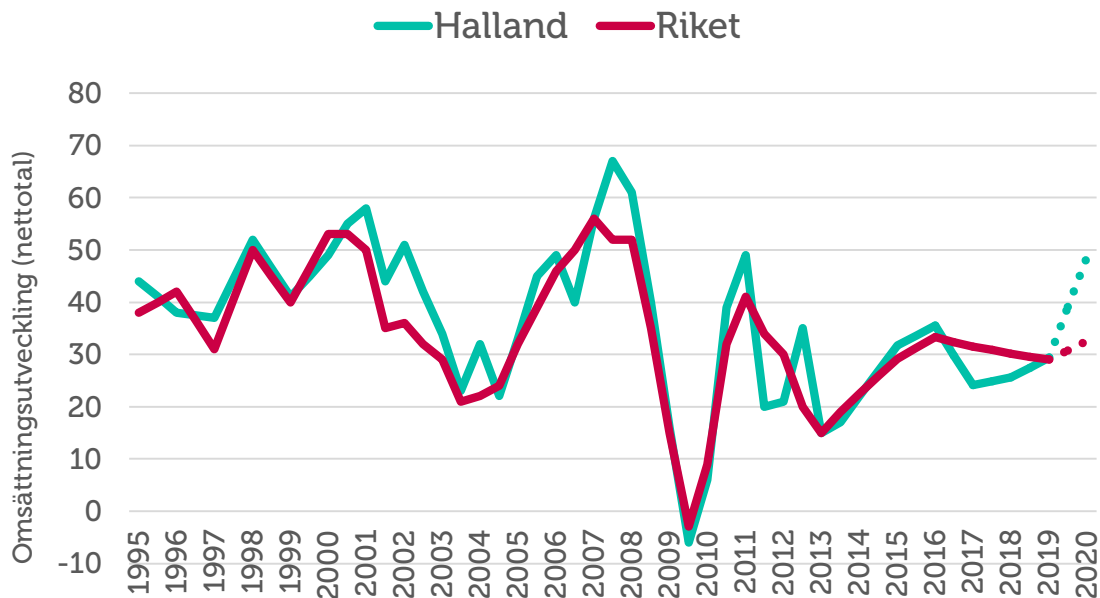

Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Tillväxttakten i omsättningen hos länets företag ökar för andra året. Nettotalet ligger på 29 jämfört med fjolårets 26, detta är samma nivå som riksgenomsnittet. Av företagen i Hallands län har 49 procent sett en ökad omsättning medan 20 procent upplevt att den minskat. Utfallet i årets mätning blev därmed en något lägre tillväxttakt än vad företagen förväntade sig i fjol. Fler än hälften, 54 procent, av företagen förväntar sig att omsättning ökar och det sammanlagda nettotalet för den förväntade omsättningstillväxten blir 49.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Hallands län och riket 1995-2019

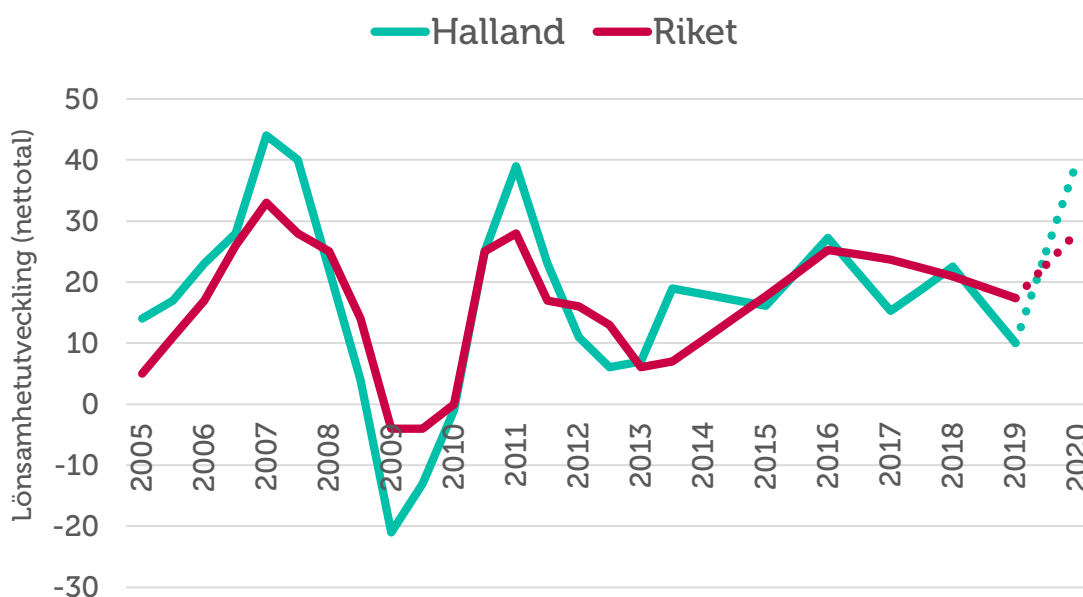

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar hänger delvis ihop med lönsamhetsutvecklingen. Rörelserna i lönsamheten avspeglar framför allt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin.

I årets Småföretagsbarometer är lönsamhetstillväxten i Hallands län fortsatt positiv men takten var lägre under året som passerat. Med 32 procent av företagen som uppger en förbättrad lönsamhet och 22 procent som sett en försämrad lönsamhet blir årets netttotal för lönsamhetstillväxten 10. Företagen i Halland har därmed haft en lägre tillväxttakt än riksgenomsnittet och utfallet blev lägre än vad företagen förväntade sig i fjol. Prognosen för det kommande året är mycket optimistiskt med 51 procent av företagen som förväntar sig en förbättrad lönsamhet medan elva procent spår en försämrad lönsamhet. Detta ger ett förväntat netttotal på 40 i lönsamhetstillväxten.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Hallands län och riket 2005-2019

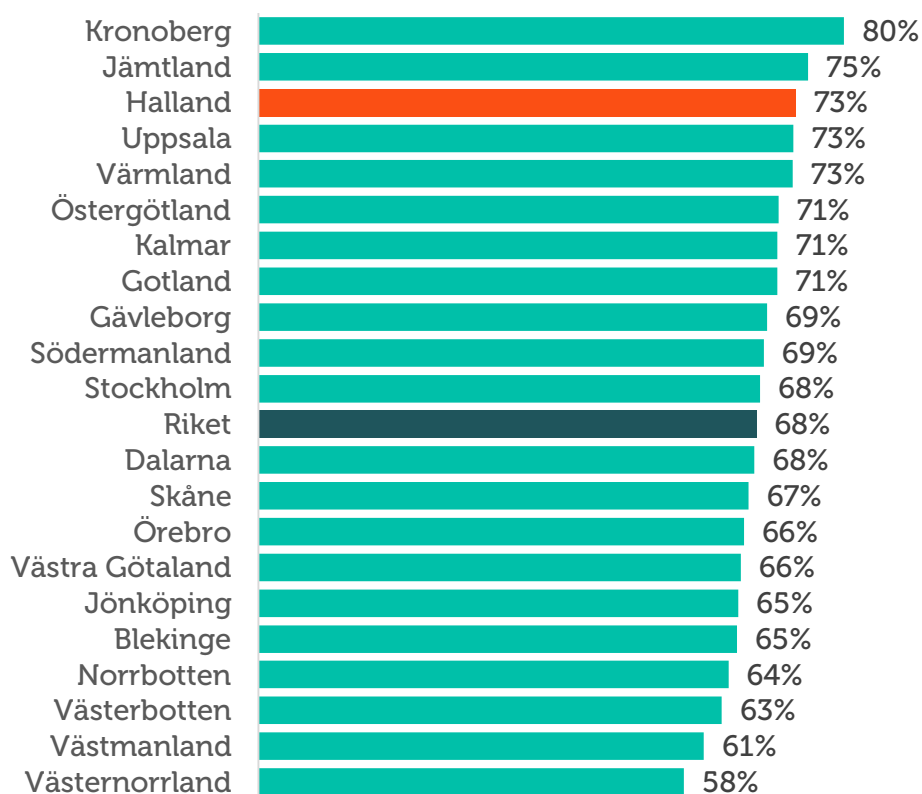
Företagens prisförväntningar

Företagen i Hallands län ser mer positivt på prisutvecklingen jämfört med fjolårets mätning då nettotalet var 36. I länet räknar 50 procent av företagen med att kunna höja priserna kommande året, medan fyra procent räknar med minskade försäljningspriser vilket ger ett netttotal på 46. Riksgenomsnittets netttotal är 34.

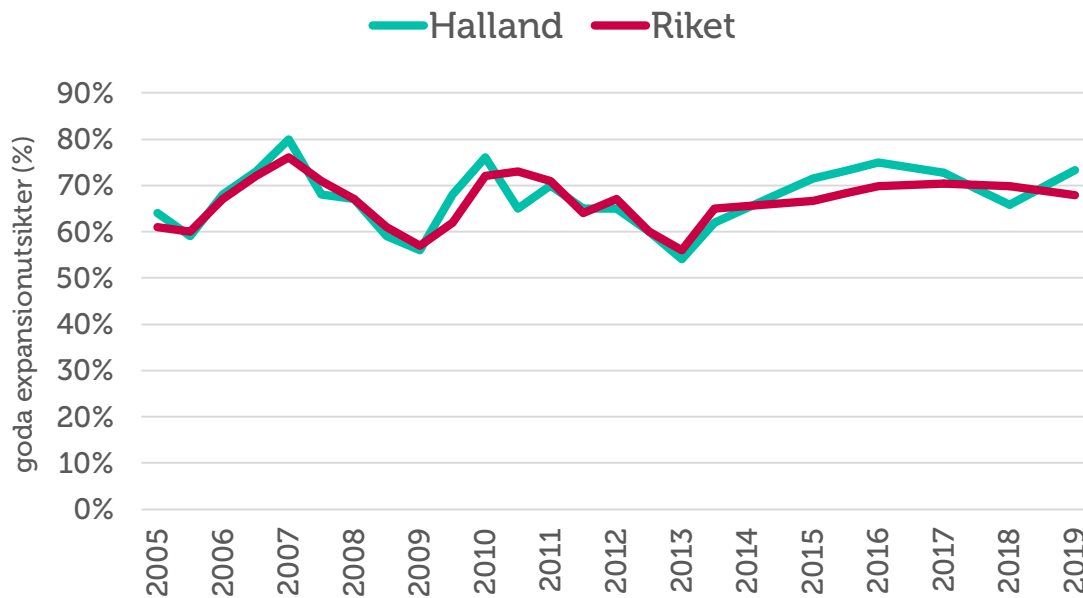
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Hallands län upplever i år bättre möjligheter att växa framöver än ifjol. Andelen företag som ser goda expansionsmöjligheter är i årets rapport 73 procent, förra året var det 66 procent. Endast två län i landet upplever bättre möjligheter för att växa, se figur 9. I figur 11 ser vi att nio av tio företag i Hallands län vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2019

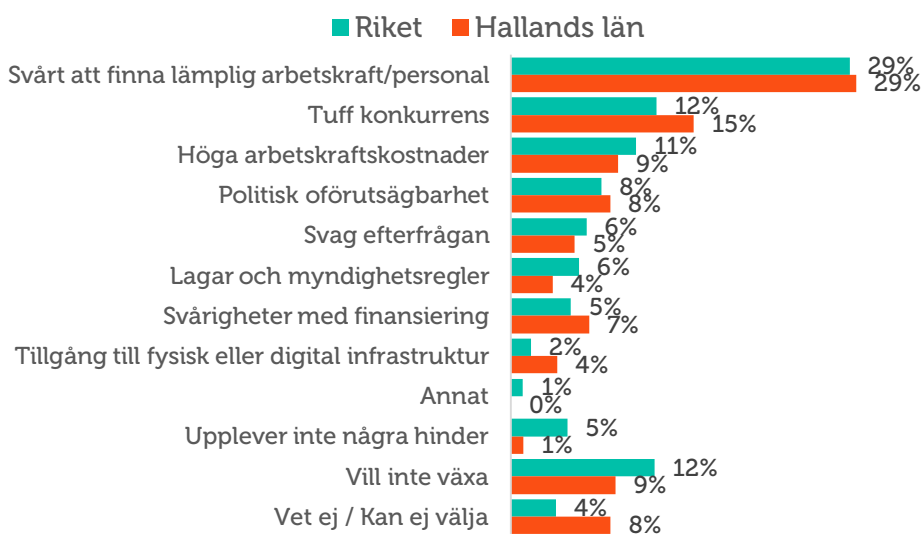
Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Hallands län, industri- och tjänstesektorn 2005-2019

Svårigheten att hitta lämplig arbetskraft är fortsatt det största hindret för tillväxt enligt Hallands företag. Omkring vart tredje företag i länet anger detta som största hindret. Även tidigare mätningar bekräftar att företagens svårigheter att hitta lämplig arbetskraft är ett betydande hinder för tillväxt. Problemen med kompetensbrist och matchning på Hallands arbetsmarknad fortsätter att vara betydande. Tuff konkurrens kommer på andra plats som det främsta tillväxthindret, 15 procent av företagen angav det.

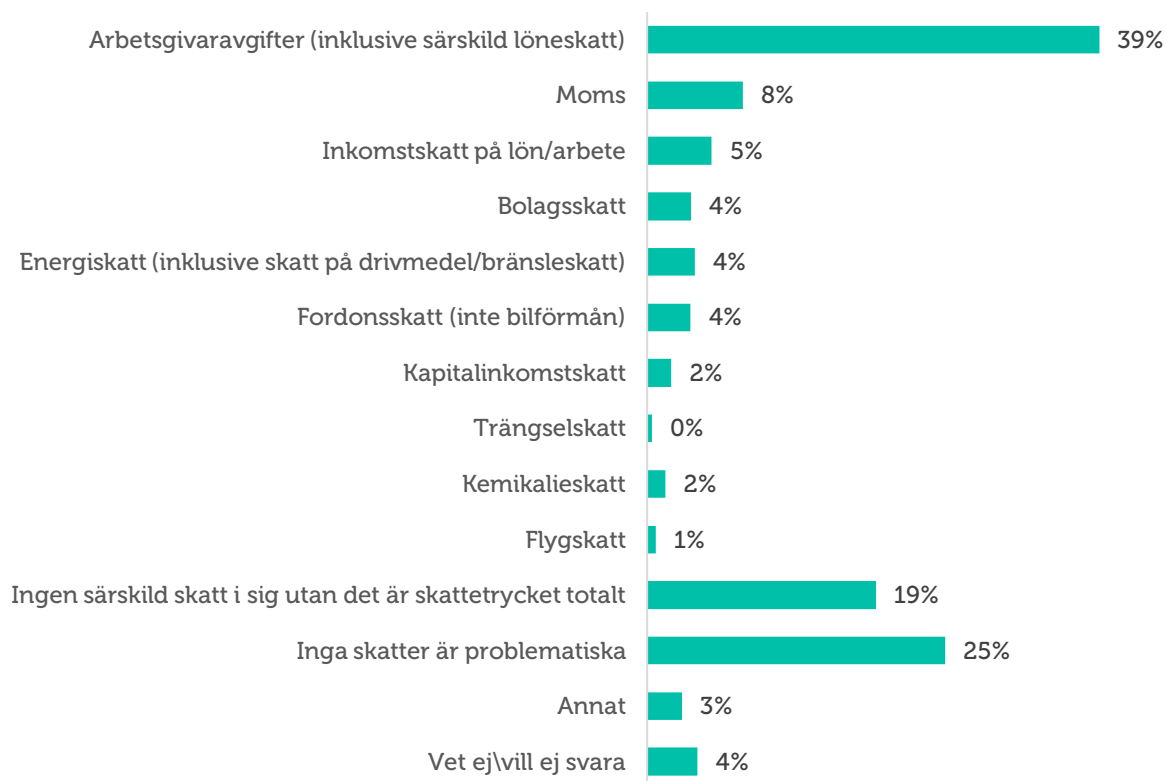
Andelen företag som uppger att politisk oförutsägbarhet är ett tillväxthinder har ökat något i likhet med riksgenomsnittet. Åtta procent av företagen i Halland angav det som främsta hinder.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Hallands län och i riket 2019 (procent)

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 12) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer bland annat moms och inkomstskatt. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Omkring var femte företag anger att det är det totala skattetrycket snarare än någon särskild skatt i sig som utgör hinder för verksamheten. Vart fjärde företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 12 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Cecilia Sjögren
Företagsmarknadschef Swedbank
Halmstad

Småföretagskonjunkturen i Halland är fortsatt positiv. Tillväxttakten har ökat även om utvecklingen är lägre än vad företagen prognostiserade föregående år. Företagen väntar en ökad tillväxttakt även de kommande tolv månaderna gällande främst omsättning, sysselsättning och lönsamhet. Nu som tidigare år är det dock svårt att hitta arbetskraft med rätt kompetens vilket leder till tuff konkurrens. Detta är det främsta tillväxthindret enligt småföretagen i Halland.

Slutsatser

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. De främsta orsakerna till nedgången jämfört med föregående undersökning är en svagare ökning i företagets orderingång följt av sysselsättning och omsättning. Småföretagen upplever alltså fortsatt en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

I årets Småföretagsbarometer har Hallands län konjunkturindikator ökat jämfört med i fjol och det sammanvägda nettotalet för länets konjunktur är nu 66. Detta placerar länet över riksgenomsnittet som i årets mätning är ett nettotal på 61. Trots en ökad tillväxttakt blev den sammanlagda konjunkturindikatorn inte så hög som företagen förväntade sig i fjolårets rapport.

De främsta hindren för företagets tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Halland har tre av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är kapacitetsbrist samt svårighet att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Oavsett konjunkturläge är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagsbarometern 2019 visar att reformer skulle ha stor betydelse, framförallt inom tre områden.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Småföretagens svårigheter att hitta arbetskraft med rätt kompetens är utbredd och hämmar deras expansionsmöjligheter. Kvaliteten i det svenska utbildningssystemet behöver säkras och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan. Detta i kombination med förenklade anställningsregler kan förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga platser.

Sänk kostnaden att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden. Förenkla regelverket vid nyanställningar och en översyn av lagen om anställningsskydd (LAS).

Öka incitamenten att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget fullt ut. En bidragande faktor är att socialförsäkringssystemet är mer anpassat för anställda än för företagare. En översyn av socialförsäkringssystemet behövs för att öka incitamentet att starta företag. Fler skulle sannolikt våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades.